

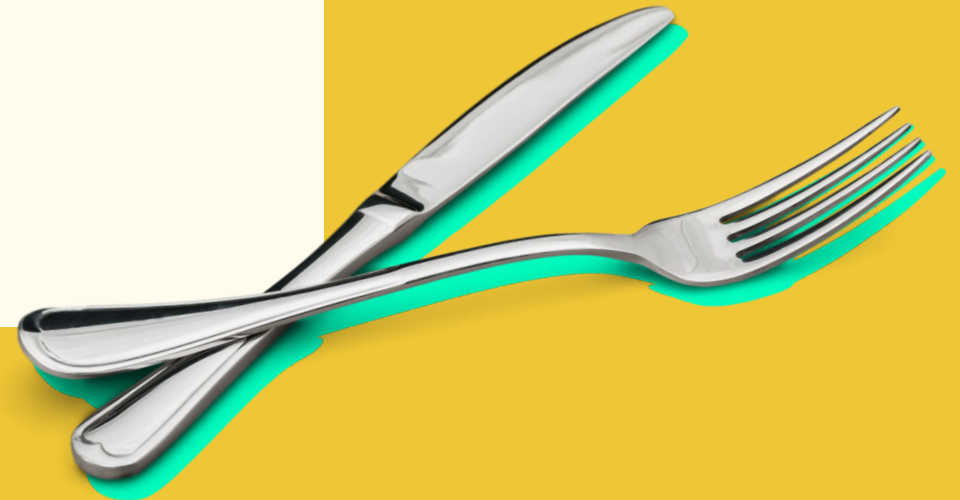

PRZYSZŁOŚĆ
LOKALNEJ
ŻYWNOŚCI

FURKAN GDYNIA

BADANIE OPINII KONSUMENTÓW

2025

BUSOLA
TRENDS

Fundacja
Zatoka

GDYNIA

New European Bauhaus
beautiful | sustainable | together

Community
New European Bauhaus

Funded by the
European Union

Spis treści:

03 Informacje o badaniu

04 wnioski

07 doświadczenie w uprawie warzyw i owoców- wyniki szczegółowe

08 miejsce i czynniki zakupu - wyniki szczegółowe

13 zakup produktów lokalnych i ich ocena - wyniki szczegółowe

16 ekologiczna produkcja - wyniki szczegółowe

18 obawy i oczekiwania związane z rozwojem lokalnego rynku w przyszłości - wyniki szczegółowe

20 uwagi badanych

Informacje o badaniu:

Badanie zostało zrealizowane w ramach projektu FURKAN Gdynia. Projekt FURKAN Gdynia to inicjatywa realizowana przez Busola Trends w partnerstwie z Miastem Gdynia oraz we współpracy z Fundacją Zatoka. Projekt należy do portfela projektów EIT Food i jest częścią grupy przedsięwzięć EIT Community New European Bauhaus Enhance 2025, finansowanej przez Europejski Instytut Innowacji i Technologii (EIT).

Cel badania: Celem badania było zrozumienie zachowań konsumentów żywności pochodzenia roślinnego na terenie Gdyni i gmin graniczących z Gdynią - Rumia, Kosakowo, Szemud, Wejherowo, w tym zidentyfikowanie ich zwyczajów zakupowych oraz opinii o lokalnej żywności. Badanie miało również na celu zbadanie oczekiwań i obaw związanych z przyszłością. W badaniu uwzględniono analizę konsumentów, którzy nie są mikroproducentami żywności, a także tych, którzy są jednocześnie producentami żywności na własny użytek.

miejsce realizacji projektu: projekt realizowany jest na terenie Gdyni i gmin Rumia, Kosakowo, Szemud, Wejherowo (miasto i gmina wiejska).

termin badania: 1.06 - 3.07.2025 r.

technika: CAWI

próba: n=200

metryczka: Gdynia 77%, gminy obrzeżne 23%,

kobiety 82%, mężczyźni 16%, b.d. 2%,

wiek w latach: 18 do 29 - 9%, 30 do 39 - 29%, 40 do 49 - 29%, 50 do 59 - 21%, powyżej 60 - 13%

Wnioski 1/3

Brakuje kontaktu zarówno z producentami, jak i z samym procesem produkcji żywności

Udział osób uprawiających owoce i/lub warzywa na własny użytek jest wśród respondentów (34%) na poziomie średniej krajowej. W 2021 roku 30% Polaków i Polek deklarowało własne uprawy, a wśród mieszkańców wsi odsetek ten wynosił 45%. Jednocześnie mieszkańcy gmin ościennych (54%) znacznie częściej prowadzą własne uprawy niż mieszkańcy Gdyni (28%), co można bezpośrednio powiązać z dostępnością potrzebnego na to miejsca. Wśród opinii konsumentów silnie wybrzmiewa zbyt duże odseparowanie od produkcji i producentów, widoczne w komentarzach sugerujących **brak kontaktu z prawdziwymi producentami, potrzebę powstania nowych bazarów i ryneków**, a także ma wyraz w najpopularniejszej obawie - **braku przejrzystości co do pochodzenia i sposobu produkcji żywności lokalnej**.

Konsumenci kierują się dostępnością

Większość respondentów odpowiedziała, że najczęściej robią zakupy w supermarketach (61% wskazań) i lokalnych sklepach z warzywami i owocami (20% wskazań), a niewiele mniej na lokalnych bazarach (18% wskazań). W przypadku dwóch pierwszych grup głównym czynnikiem wyboru sklepu była bliskość lub łatwość dotarcia, dla trzeciej grupy - świeżość produktów. Dostępność była też najważniejszym czynnikiem wyboru produktów pochodzenia roślinnego, a zaraz za nią wybór produktów korzystnych dla zdrowia i preferencje smakowe. Respondenci wykazują, że łatwa dostępność, zarówno do sklepów, jak i produktów, jest w rejonie Gdyni elementem najbardziej determinującym ich wybory konsumenckie.

Wnioski 2/3

Lokalność jest zachęcająca, ale powinna być bliższa i tańsza

Prawie połowa respondentów (48%) kupuje produkty od lokalnych producentów kilka razy w miesiącu lub częściej, jednak tylko pojedyncze osoby wskazały to jako najczęstsze miejsce robienia zakupów owoców i warzyw. Respondenci doceniają w lokalnych produktach jakość (średnia ocena 4/5), ale także oceniają ich ceny jako wysokie (średnia ocena 3.9/5), a dostępność jako przeciętną (średnia ocena 3/5). Głównymi powodami wyboru tych produktów jest ich świeżość, lepszy smak i jakość. 46% osób deklaruje, że przekonujące jest też wspieranie lokalnych producentów. Jednocześnie bardzo rzadko wskazywana jest dostępność (12%) i niższa cena (9%) i tutaj można upatrywać poprawy.

Zróżnicowane podejście do ekologicznej produkcji

Prawie połowa respondentów (48% wskazań) deklaruje, że wybiera produkty pochodzenia roślinnego, które uważają za korzystne dla zdrowia. Stosunkowo rzadko kierują się wyborem ekologicznego opakowania (17% wskazań) lub wpływu na środowisko (9% wskazań). 34% respondentów oczekuje edukacji konsumentów na temat korzyści płynących z wyborów prozdrowotnych i prośrodowiskowych. Jednocześnie znaczna część odpowiedzi (71% wskazań) wskazuje, że badani nie wiedzą, czy lokalna produkcja jest ekologiczna. Ich główne skojarzenia z ekologiczną produkcją to brak pestycydów i chemikaliów (68% wskazań), a na drugim miejscu - wysokie ceny (50% wskazań). Najpopularniejszą obawą dotyczącą przyszłości jest brak przejrzystości co do pochodzenia i sposobu produkcji żywności lokalnej (48% wskazań).

Wnioski 3/3

Obawy konsumentów związane z przyszłością

Trzy najczęściej wskazywane przez respondentów obawy dotyczące przyszłości to brak przejrzystości co do pochodzenia i sposobu produkcji lokalnej żywności (48%), wzrost cen żywności wynikający z ograniczonych zasobów naturalnych (46%) oraz zależność od importowanej żywności (44%). Są to efekty procesów w skali kraju, lub międzynarodowych. Choć lokalna produkcja może nie odwrócić negatywnych zjawisk, to odpowiednio kierowana może stanowić stabilizator (poduszkę bezpieczeństwa) w przypadku wystąpienia szoków i napięć. Inny charakter mają kolejne obawy, które dotyczą już samego sposobu i charakteru produkcji. Wskazują one, że konsumenci chcą uprawy ekologicznej i lokalnej, nawet jeśli nie zawsze umieją ją trafnie zidentyfikować (patrz na poprzedni wniosek).

Oczekiwania konsumentów związane z przyszłością

Wśród trzech najczęstszych oczekiwań dotyczących przyszłości lokalnej żywności respondenci wskazują wątki związane z wzmocnieniem lokalnych systemów - od systemów dystrybucji (78%), przez wsparcie i promocje dla małych producentów i rolnictwa ekologicznego (58%), po wdrożenie polityk publicznych wspierających lokalne gospodarki żywnościowe. Są to oczekiwania, w spełnieniu których lokalne samorządy mogą znacząco kontrybuować, m.in. za sprawą polityk żywnościowych, związków komunalnych, a nawet działań punktowych. Szczególnym wyzwaniem może okazać się przekrojowość tych działań, które czasem wymagają uczestnictwa organów kontrolnych, ekspertów i ścisłego zaangażowania producentów.

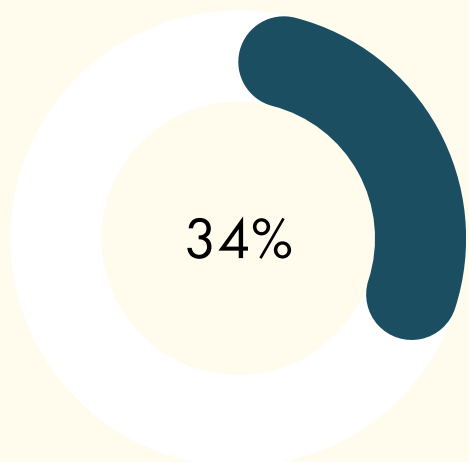

uprawa warzyw i owoców na własny użytek

Czy uprawia Pan/Pani owoce i/lub warzywa na własny użytek?

% odpowiedzi "Tak"

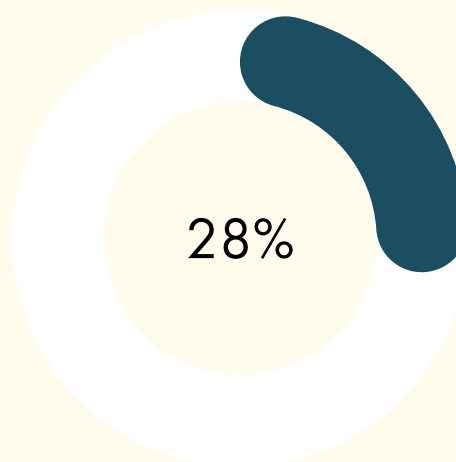
ogół

n=200

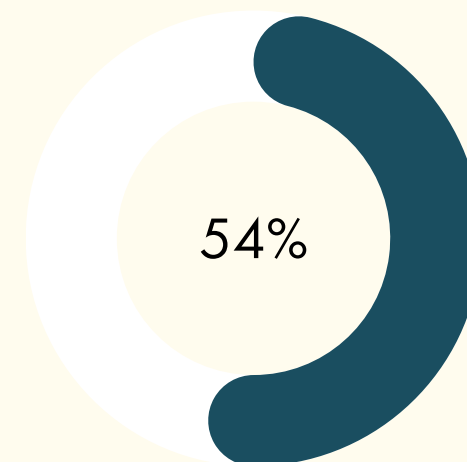
Gdynia

n=155

gminy ohrzeżne*

n=45

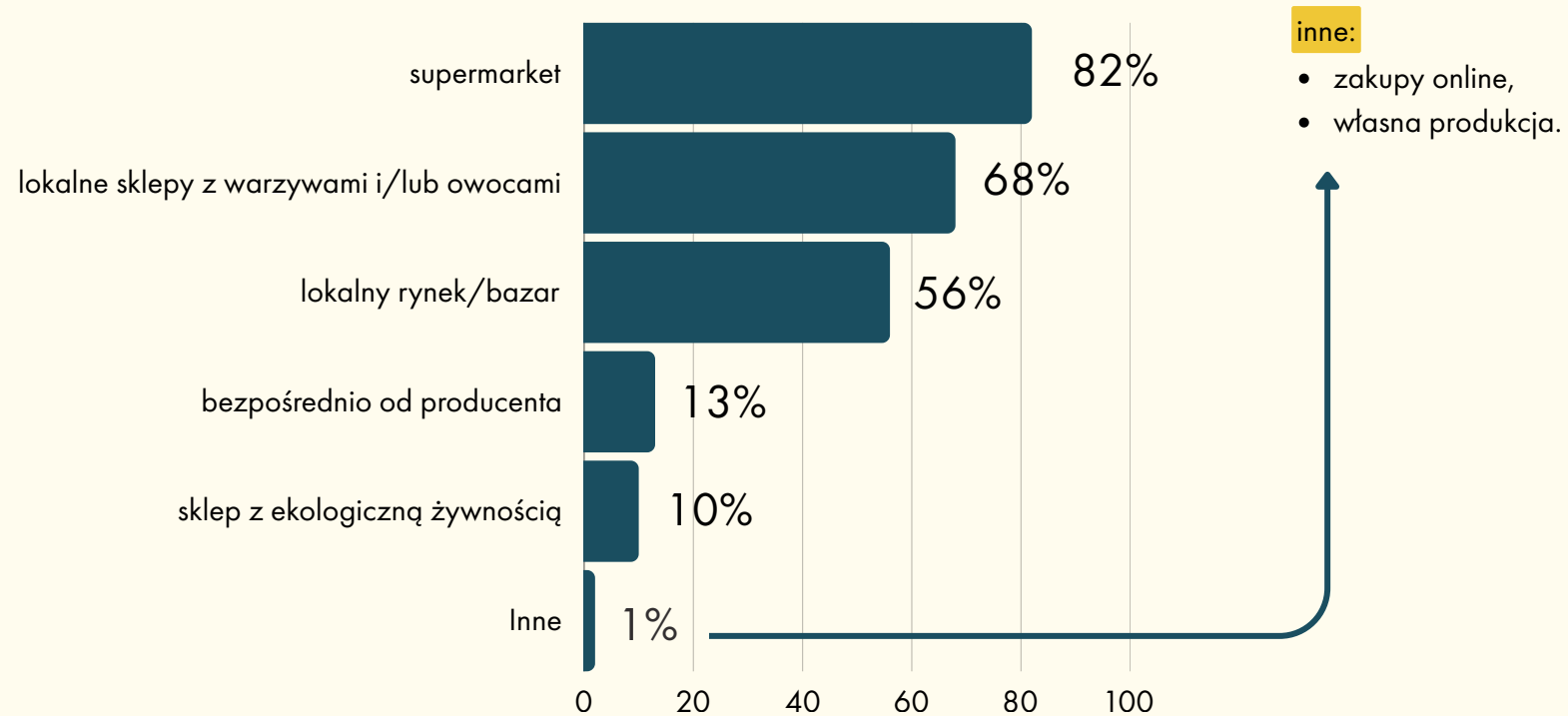
Wynik jest bardzo zbliżony do średniej krajowej, wynikającej z badania Kantar [1], które podaje, że 30% Polaków i Polek w 2021 roku uprawiało warzywa i owoce na własny użytek.

*Gminy ohrzeżne w stosunku do Gdyni. Są to gminy miejskie: Rumia, Wejherowo; gminy wiejskie: Kosakowo, Wejherowo, Szemud.

wszystkie miejsca zakupu

Gdzie Pan/Pani dokonuje zakupu żywności pochodzenia roślinnego, takiej jak warzywa, owoce, przetwory? Proszę zaznaczyć wszystkie miejsca zakupu.

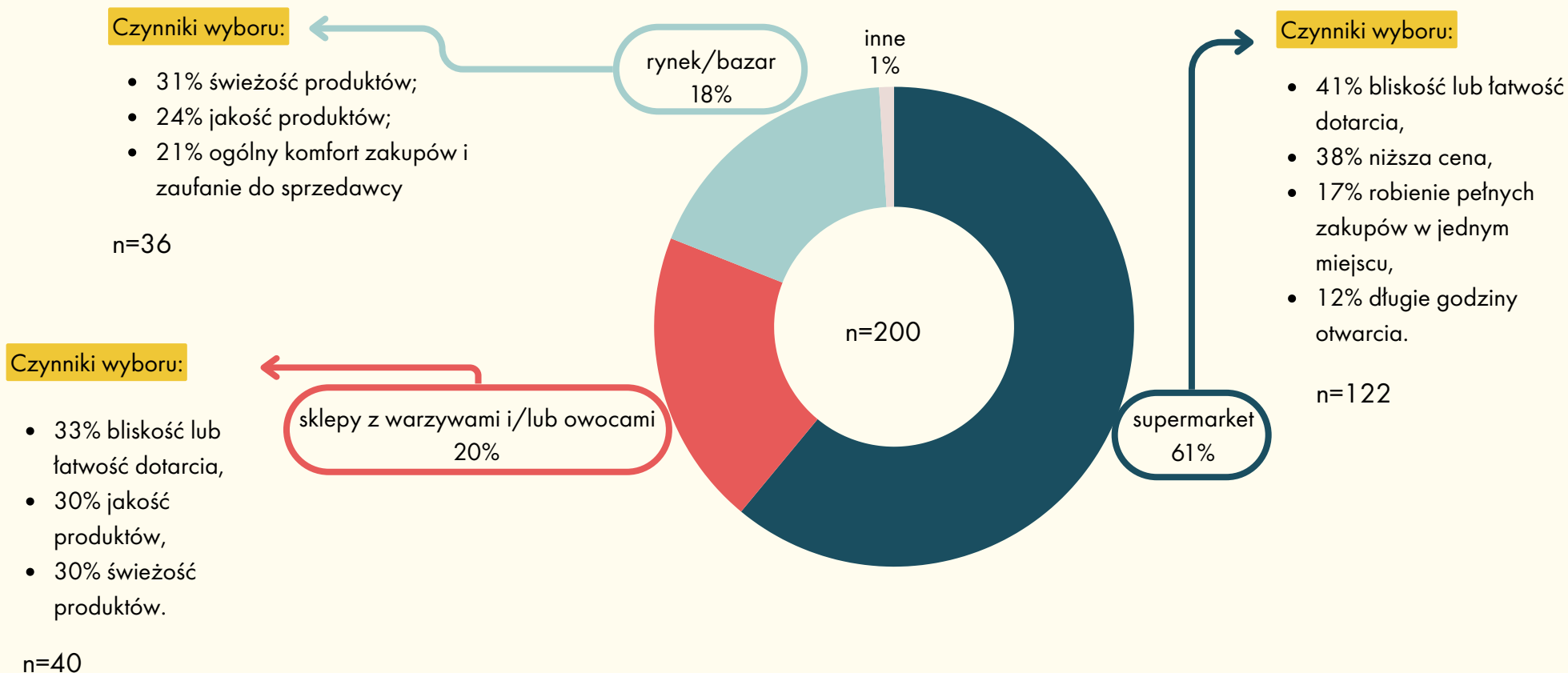
n=200

Zakup bezpośrednio od producenta był bardziej popularnym wyborem wśród badanych mieszkających na wsi. Warto również zwrócić uwagę na to, że osoby posiadające własną uprawę warzyw i owoców częściej deklarowały zakup żywności w lokalnym sklepie z warzywami i owocami (74% wskazań) oraz na lokalnym rynku/bazarze (44% wskazań).

najczęstsze miejsce zakupu

W którym z wyżej wymienionych miejsc kupuje Pan/Pani najczęściej i dlaczego?

Kluczowym czynnikiem decydującym o wyborze supermarketu oraz lokalnych sklepów z warzywami i/lub owocami, jako miejsca zakupów była bliskość lub łatwość dotarcia do takiego sklepu. Natomiast osoby, które najczęściej robiły zakupy na lokalnym bazarze/rynku, wybierały te miejsca przede wszystkim ze względu na świeżość i wysoką jakość produktów. Niższa cena, która była drugim najważniejszym czynnikiem dla osób najczęściej kupujących w supermarketach (38% wskazań), miała niewielkie znaczenie dla pozostałych dwóch grup (odpowiednio 7% i 3% wskazań).

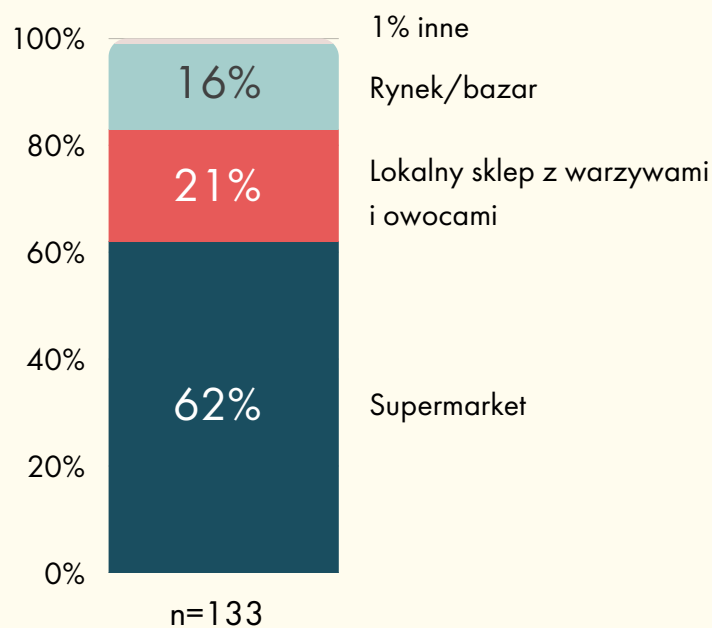

najczęstsze miejsce zakupu a własna uprawa

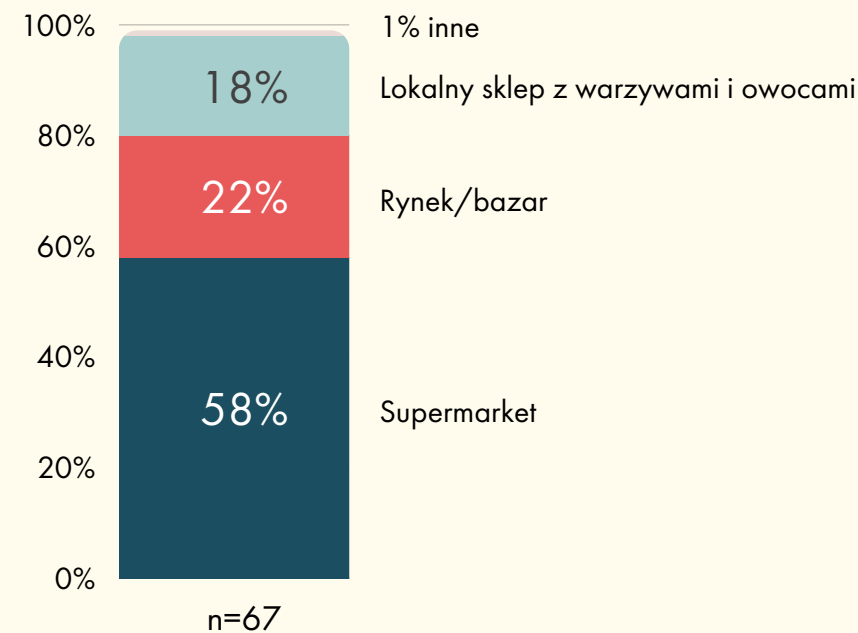
W którym z wyżej wymienionych miejsc kupuje Pan/Pani najczęściej i dlaczego? / Czy uprawia Pan/Pani owoce i/lub warzywa na własny użytek?

nie uprawia warzyw/owoców na własny użytek

uprawia warzywa/owoce na własny użytek

W grupie osób, które nie angażują się w uprawę na własny użytek, 62% preferowało supermarkety jako główne miejsce zakupów. Znacznie mniejsza część tej grupy wskazała lokalny sklep z warzywami i owocami (21% wskazań) oraz na rynek/bazar (16% wskazań) jako miejsce, gdzie najczęściej realizują zakupy. Wśród respondentów, którzy zajmują się uprawą owoców i warzyw, struktura wyborów jest podobna, chociaż więcej osób preferuje lokalny rynek/bazar jako główne miejsce zakupów (22% wskazań), niż lokalny sklep z warzywami i owocami (18% wskazań).

czynniki zakupu

Proszę zaznaczyć trzy czynniki, które mają największe znaczenie przy wyborze przez Pana/Panią produktów pochodzenia roślinnego, takich jak warzywa, owoce lub przetwory?

Dostępność i wpływ na zdrowie to kluczowe czynniki wyboru produktów pochodzenia roślinnego dla prawie połowy badanych konsumentów. Jednocześnie zaledwie 4 osoby wskazały bezpośrednio zdrowe produkty, jako powód wyboru sklepu, w którym najczęściej robią zakupy, co świadczy o szukaniu zdrowych produktów w najbardziej dostępnym lokalizacyjnie punkcie.

czynniki zakupu

Proszę zaznaczyć trzy czynniki, które mają największe znaczenie przy wyborze przez Pana/Panią produktów pochodzenia roślinnego, takich jak warzywa, owoce lub przetwory?

	nie uprawia warzyw/owoców na własny użytek	uprawia warzywa/owoce na własny użytek
Dostępność - ważne jest dla mnie, by produkty były łatwo dostępne.	51%	45%
Wpływ na zdrowie - wybieram produkty, które uważam za korzystne dla zdrowia.	51%	44%
Preferencje smakowe - wybieram produkty głównie na podstawie smaku.	42%	51%
Jakość - szukam najlepszej dostępnej jakości, niezależnie od ceny.	41%	35%
Cena - preferuję produkty o niższej cenie.	41%	44%
Lokalność - preferuję produkty lokalne.	24%	25%
Opakowanie - preferuję minimalne lub ekologiczne opakowania.	18%	16%
Wpływ na środowisko - preferuję produkty przyjazne dla środowiska.	10%	7%

n=133

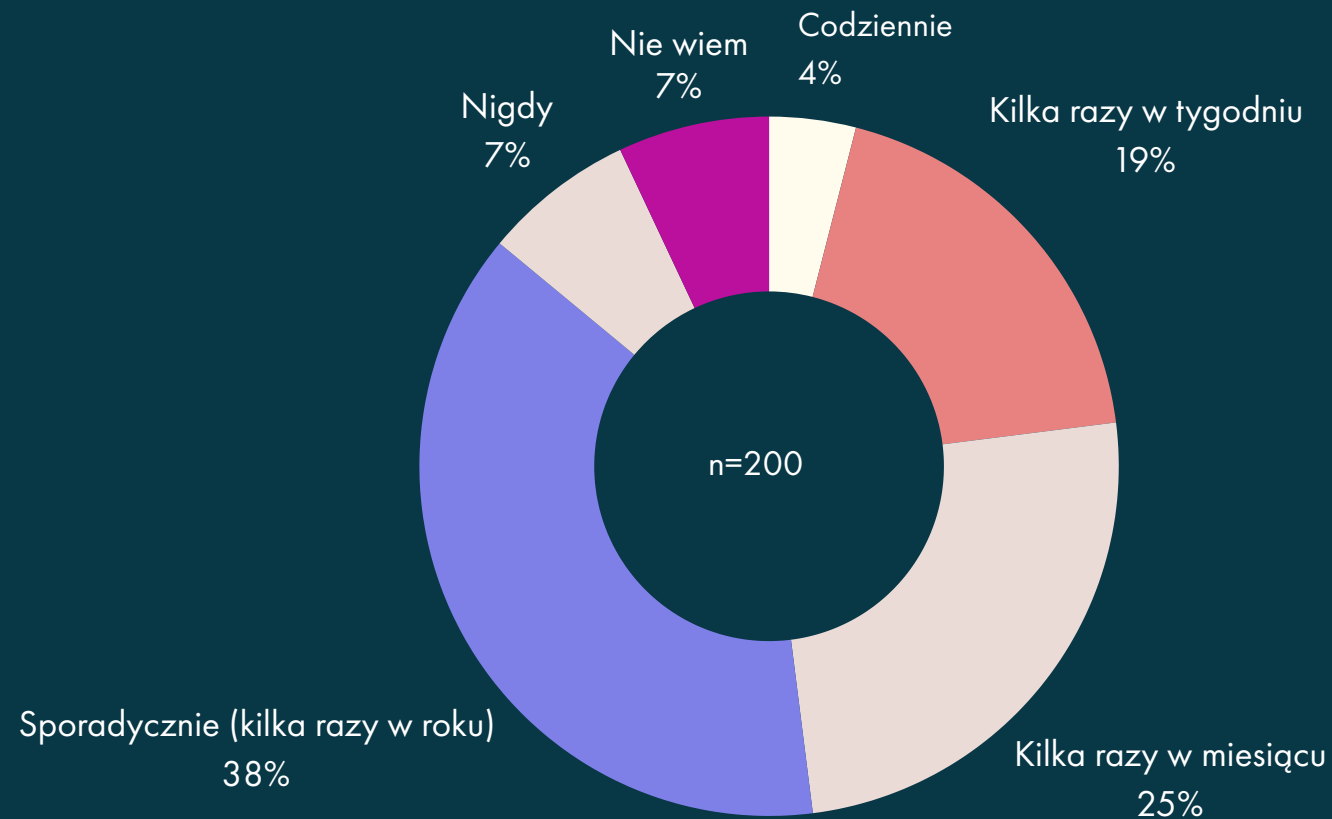
n=67

Badani, którzy uprawiali warzywa i/lub owoce na własny użytek częściej deklarowali, że kierują się preferencjami smakowymi (51%). Respondenci, którzy nie prowadzą własnej uprawy częściej stawiali na dostępność i wpływ na zdrowie (po 51% wskazań). Wyraźne różnice zarysowały się także w przypadku wyboru opartego o najlepszą jakość - respondenci, którzy nie uprawiają warzyw i owoców częściej wskazywali to jako istotny czynnik, niż osoby prowadzące uprawę (o 6 p.p.).

zakup produktów od lokalnych producentów

Jak często kupuje Pan/Pani produkty pochodzenia roślinnego (warzywa, owoce, przetwory) od lokalnych producentów?

ocena lokalnych produktów

Jak ocenia Pan/Pani jakość/cechę/dostępność/przyjazność dla środowiska produktów spożywczych pochodzenia roślinnego (warzywa, owoce, przetwory) od lokalnych producentów?

Jakość:

1: bardzo niska jakość

średnia ocena: 4,0

5: bardzo wysoka jakość

Cena:

1: bardzo niskie ceny

średnia ocena: 3,9

5: bardzo wysokie ceny

Dostępność:

1: bardzo słaba dostępność

średnia ocena: 3,0

5: bardzo dobra dostępność

Przyjazność dla środowiska:

1: bardzo niska przyjazność dla środowiska

średnia ocena: 3,6

5: bardzo wysoka przyjazność dla środowiska

n=187

Dostępność lokalnych owoców i warzyw została oceniona najniżej spośród wszystkich, zawartych w kwestionariuszu cech. Oceny dostępności były także zauważalnie najbardziej zróżnicowane wśród respondentów na tle pozostałych cech.

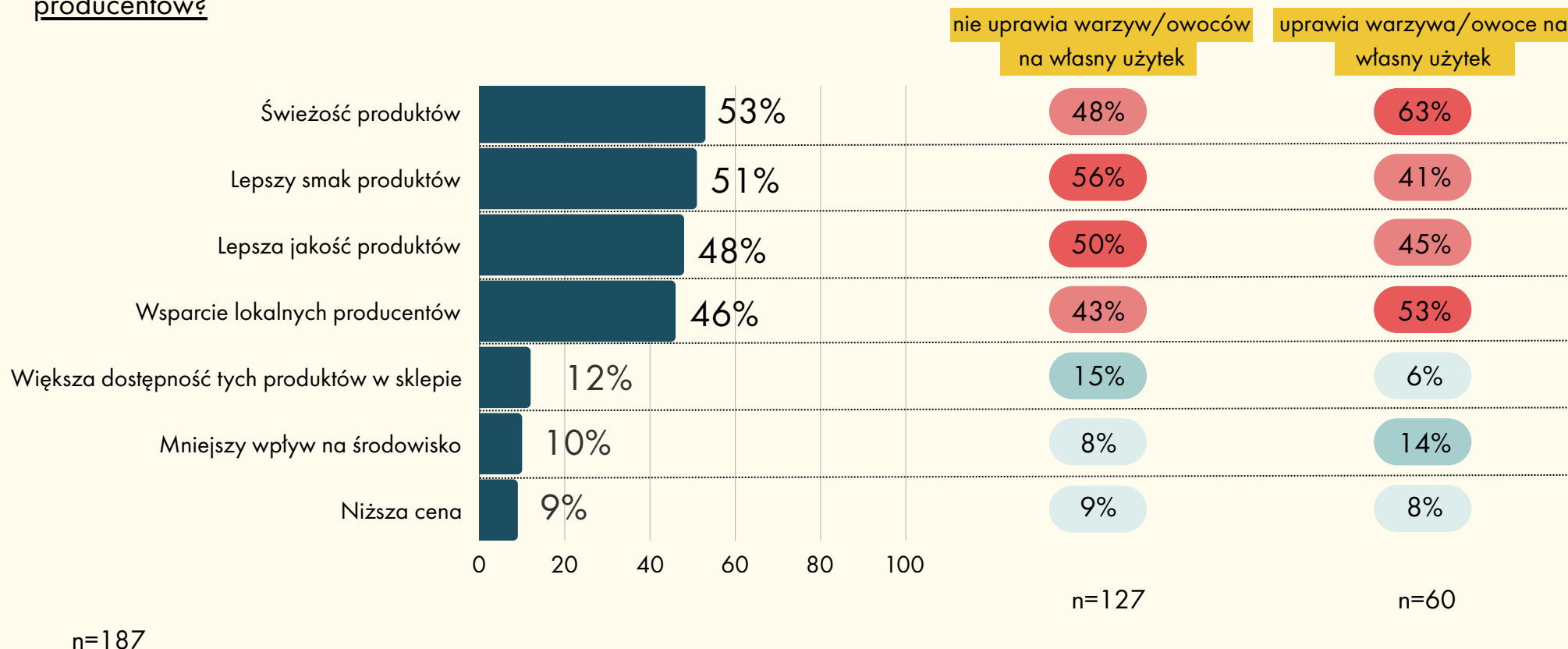
Najwyżej natomiast została oceniona jakość lokalnych produktów (średnia ocena: 4,0). Podobną, wysoką ocenę (3,9) otrzymały ceny lokalnych produktów.

BUY
LOCAL

przyczyny wyboru lokalnych produktów

Wybierz dwie odpowiedzi, które przekonują Cię do wyboru produktów pochodzenia roślinnego od lokalnych producentów?

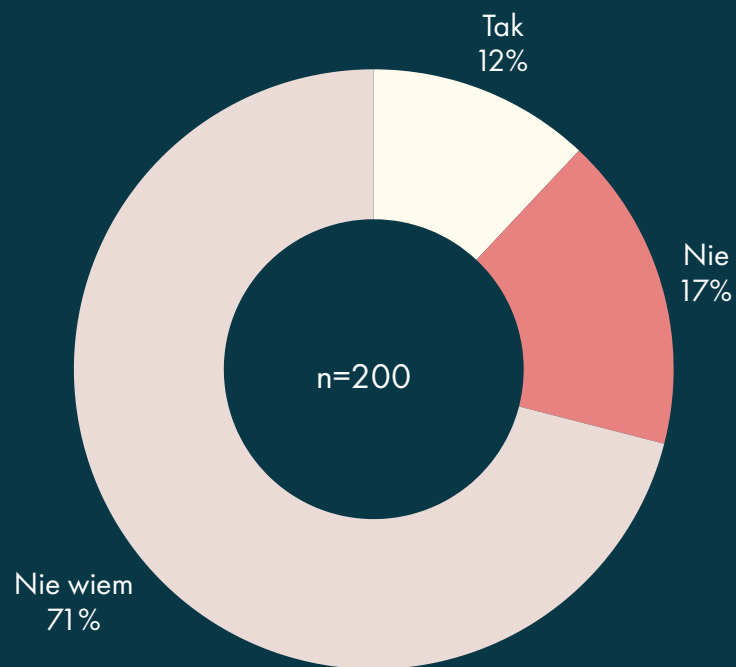

Osoby samodzielnie produkujące owoce i/lub warzywa najczęściej wskazywały na świeżość produktów (63% wskazań) i wsparcie lokalnych producentów (53%), a respondenci nieprowadzący własnych upraw - na smak (56% wskazań) i jakość produktów (50% wskazań). Osoby nieprowadzące uprawy także częściej (o 9 p.p.) doceniały dostępność produktów w sklepie.

ekologiczna produkcja

Czy produkty pochodzenia roślinnego dostępne w Pana/Pani okolicy są produkowane w sposób ekologiczny?

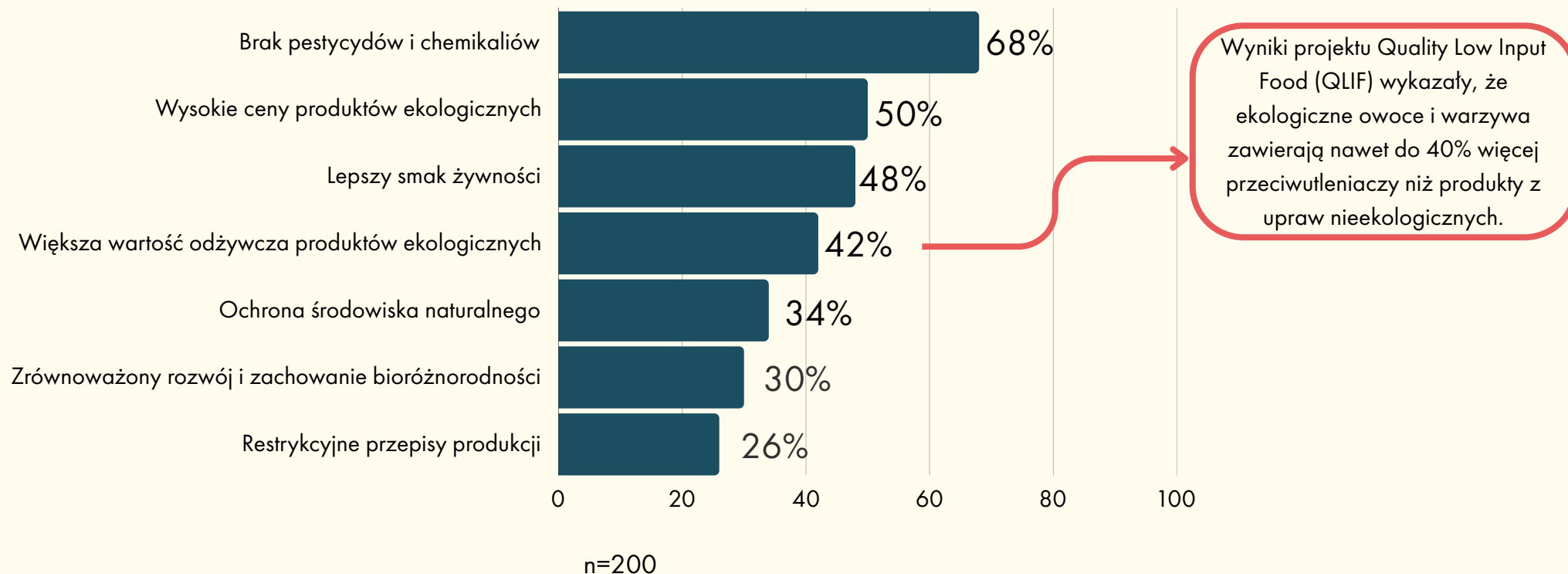
Osoby, które uprawiały owoce i warzywa częściej wskazywały odpowiedź NIE (24% wskazań) niż osoby, które nie uprawiały owoców i/lub warzyw na własny użytek (16% wskazań odpowiedzi NIE).

skojarzenia z ekologiczną produkcją

Które z poniższych stwierdzeń kojarzą się Panu/Pani z ekologiczną produkcją żywności pochodzenia roślinnego?

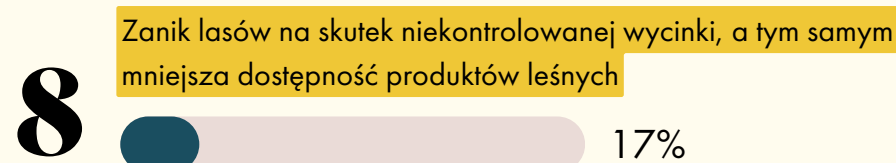
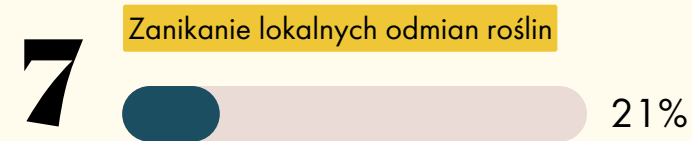
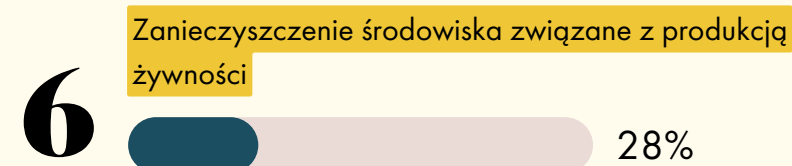
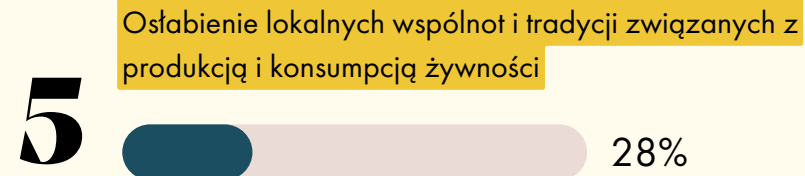
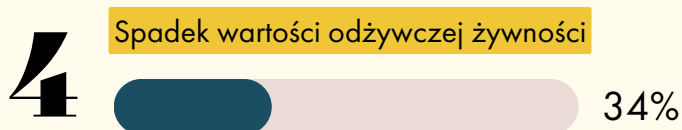
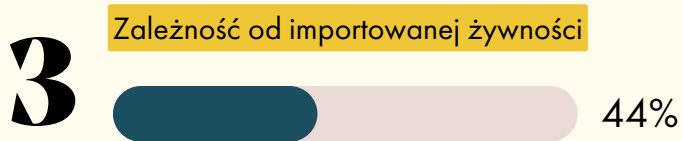
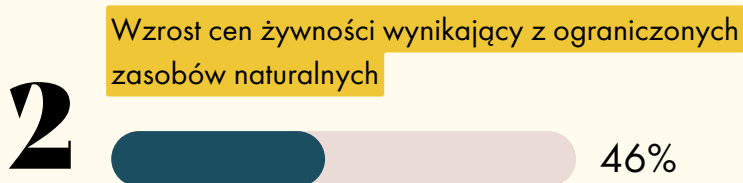
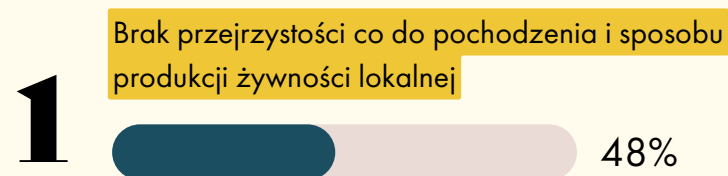

Najwięcej respondentów (68%) kojarzy ekologiczną produkcję żywności z brakiem pestycydów i chemikaliów. Dla licznej grupa wiąże się też z wysokimi cenami (50% wskazań), oraz lepszym smakiem żywności (48% wskazań). Należy zaznaczyć, że osoby, które nie uprawiają warzyw i/lub owoców znacznie częściej kojarzą ekologiczną produkcję z wysokimi cenami, niż osoby, które prowadzą uprawy (o 21 p.p. więcej).

obawy związane z przyszłością

W obliczu przyszłych wyzwań, jakie są Pana/Pani główne obawy związane z lokalnym rynkiem żywności pochodzenia roślinnego?

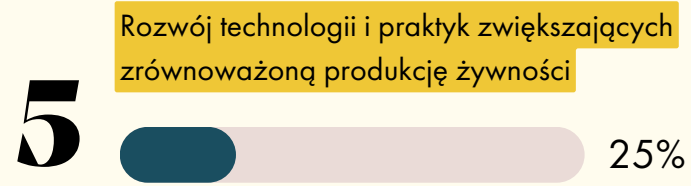
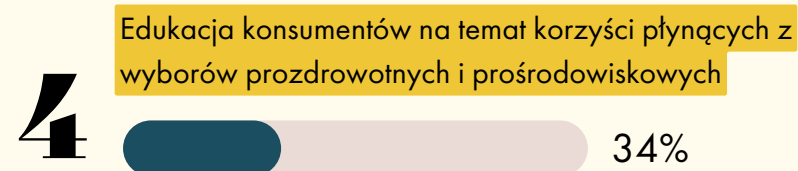
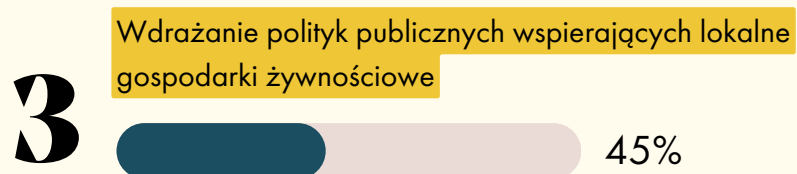
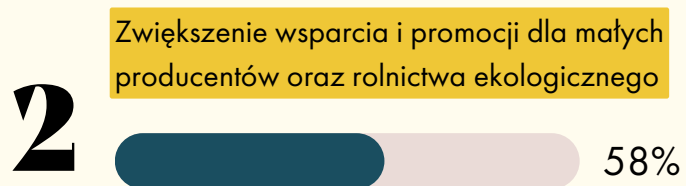
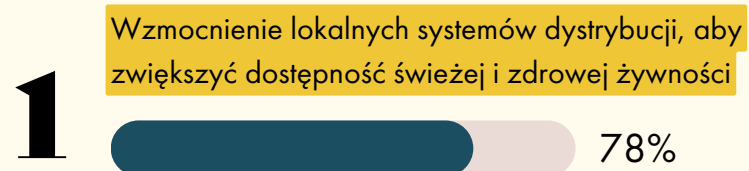
n=200

Wśród respondentów panowało duże rozdrobnienie opinii. Żadna obawa nie była podzielana przez więcej niż 50% respondentów. Prawie połowa badanych wyraziła obawy dotyczące braku przejrzystości co do pochodzenia i sposobu produkcji żywności lokalnej, wzrostu cen żywności i zależności od importowanej żywności.

oczekiwania związane z przyszłością

Jakie są Pana/Pani oczekiwania względem przyszłości lokalnego rynku żywności pochodzenia roślinnego?

n=200

Głównym oczekiwaniem dla 78% respondentów było wzmocnienie lokalnych systemów dystrybucji, aby zwiększyć dostępność świeżej i zdrowej żywności, co jest spójne z głównym czynnikiem wyboru produktów wśród warzyw i owoców (49% wskazań dostępności) oraz przeciętną oceną (3/5) dostępności lokalnych produktów.

uwagi badanych

**“BRAK
LOKALNYCH
RYNECZKÓW”**

“W Gdyni nie ma rynku/bazarku, na którym lokalni producenci za niewysokie ceny mogą sprzedawać swoje produkty. (...) Apeluję o utworzenie kilku małych, lokalnych bazarów z warzywami i owocami.”

“Życzyłabym sobie większej dostępności w dzielnicach Gdyni do bezpośrednich wytwórców i ich produktów, z których chętnie bym korzystała.”

“W Danii ma wejść w życie projekt, w którym dzieci w przedszkolach i żłobkach będą otrzymywać tylko żywność BIO. Nasze dzieci również zasługują na takie traktowanie, aby zmniejszyć ilość chorób cywilizacyjnych i zachorowań na raka.”

“Fajnie byłoby, aby w nawet w sklepach wielkopowierzchniowych była przestrzeń wydzielona dla lokalnych produktów, ich ekspozycja była odpowiednia, a także kilka słów o ich pochodzeniu i jakości. Opowieść o tym, że są zdrowe i lokalne musi być widoczna. Bardzo wspieram małych producentów. Miasta powinny również o nich szczególnie dbać.”

„Bardzo chciałabym widzieć współpracę miasta z inicjatywami rolnictwa miejskiego tj. rolnictwo wertykalne w budynkach oraz regularne weekendowe "ryneczki farmerskie" w centrum miasta.”

Food Urban-Rural Knowledge Ambassadors Network

WSPÓLNIE TWORZYMY PRZYSZŁOŚĆ LOKALNEJ ŻYWNOŚCI

Miasto Gdynia